

JAARBOEK

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt”

TE

AMSTERDAM

VI. 1919.

AMSTERDAM

JOHANNES MÜLLER

1919.

De penningen door Johan George Holtzheij tusschen 1777 en 1784 vervaardigd.

In de bibliotheek van 's Rijks Munt te Utrecht komt een handschrift voor in folio, zijnde de aantekeningen door den bekenden stempelsnijder J. G. HOLTZHEIJ gehouden van de door hem vervaardigde en verkochte gedenkpenningen tusschen de jaren 1777 en 1784. Verder bevat het handschrift de namen zijner correspondenten aan wie hij zijn penningen òf op bestelling òf in commissie zond en andere bijzonderheden, die zeker wel de moeite waard zijn om te worden bekend gemaakt. Vooraf een enkel woord over den schrijver der aantekeningen. Hij was de zoon van MARTINUS HOLTZHEIJ, 6 Mei 1697 te Ulm geboren en JUDITH COK.

MARTINUS kwam op jeugdigen leeftijd naar ons land, waar hij zich te Amsterdam vestigde. Zijn eerste penning draagt het jaartal 1716 en is geslagen op de overlevering der verwonnen landen aan den keizer ¹⁾. JOAN GEORGE werd te Amsterdam in 1725 geboren, leerde het stempelsnijden van zijn vader en was zeker

¹⁾ VAN LOON IV. pag. 695. Zijn portretpenning door hem op 32-jarigen leeftijd in 1729 vervaardigd, beeldt het *Vervolg* VAN LOON onder n°. 52 af, een penning op zijn overlijden te Middelburg op 1 Nov. 1764, wordt aldaar onder n°. 373 afgebeeld. Hij was van 1753 tot 1760 muntmeester van Zeeland.

wel een der vruchtbaarste medailleurs uit de tweede helft der 18de eeuw. Schier geen eenigszins belangrijk feit of hij heeft het door een gedenkpenning vereeuwigd; terwijl hij ook in het vervaardigen van familiepenningen een specialiteit was en de 18de eeuwsche patriciërs en rijke kooplieden hunne familiegebeurtenissen gaarne vereeuwigd zagen door een penning van zijn hand. Noch uit zijn huwelijk met CORNELIA ESTHER SLOB, 8 Mei 1767 gesloten en die 9 November 1776 overleed, noch uit zijn tweede huwelijk met ENGELINA HOFFHAM, weduwe van JOHAN HEINSIUS, dat 1 Augustus 1784 gesloten werd en die te Amsterdam 20 Mei 1802 stierf had hij kinderen. HOLTZHEIJ zelf overleed te Amsterdam 20 Februari 1808. Hij liet eene belangrijke verzameling meest moderne penningen na, die 28 Maart 1809 te Amsterdam geveild werd. De catalogus vermeldt nagenoeg alle door hem en zijn vader MARTINUS vervaardigde penningen. In 1755 verscheen de *Catalogus der Medailles of Gedenk-Penningen, betrekking hebbende op de voornaamste historien der Vereenigde Nederlanden. Vervaardigt door de Medailleurs MARTINUS & JOAN GEORGE HOLTZHEIJ tot Amsterdam*, waarin 73 medailles worden beschreven tusschen 1716 en 1754 geslagen. Behalve dit werkje geven de gedrukte verklaringen, die op losse papieren bij de penningen gevoegd werden, dikwijls belangrijke bijzonderheden en bewijzen goede diensten tot het begripen der niet zelden ingewikkelde allegorische voorstellingen. In het tijdschrift *Astrea*, deel IV en V, worden bijzonderheden omtrent de familie HOLTZHEIJ medegedeeld en komt eene onvolledige en niet geheel betrouwbare geslachtslijst voor.

Tot 1749 werkte HOLTZHEIJ te zamen met zijn' vader,

deze werd in dat jaar muntmeester der Geldersche Munt te Harderwijk, hetgeen hij tot 1752 bleef om in 1753 het muntmeestersschap der Zeeuwsche Munt te gaan bekleeden. Nà 1749 was JOAN GEORGE HOLTZHEIJ alleen werkzaam; de door zijn vader gesneden stempels kwamen in zijn bezit en werden natuurlijk verder door hem gebruikt. We vinden dan ook niet zelden penningen, nà 1749 vervaardigd, waarvan als voorzijde nog dienst deed een oude door MARTINUS HOLTZHEIJ gesneden stempel, terwijl zijn zoon er een nieuwe keerzijde aan toevoegde. Vooral de oude zoogenaamde algemeene huwelijkspenningen, waarvan de stempels nog door den ouden MARTINUS gesneden zijn, worden door den zoon nog verkocht en van toepasselijke gegraveerde opschriften voorzien ¹⁾. JOAN GEORGE was van 1771—1776 muntmeester aan de Munt te Utrecht. Gedurende zijn muntmeestersschap zijn door hem slechts enkele familiepenningen vervaardigd; de meeste historische feiten gedurende de jaren 1771—1776 voorgevallen, zijn door THEOD. VAN BERCKEL op penningen vereeuwigd, terwijl door dien zelfden stempelsnijder ook de meeste familiepenningen in die jaren vervaardigd zijn. Als in 1777 HOLTZHEIJ zijn muntmeestersschap nederlegt en zich weder te Amsterdam als stempelsnijder gaat vestigen, krijgt hij spoedig overvloedig werk van particulieren en neemt hij zijn oude gewoonte weder op: vervaardigen van penningen op min of meer belangrijke gebeurtenissen. THEOD. VAN BERCKEL, die zeer zeker als kunstenaar HOLTZHEIJ verre overtrof, werd in 1776 aangesteld als algemeen stempelsnijder

¹⁾ Zie b v. de Nos. 20, 32, 43, 46 en 57 van deze beschrijving.

in de Oostenrijksche Nederlanden en vertrok naar Brussel ¹⁾.

HOLTZHEI'S aanteeckenboek begint bij zijn vestiging te Amsterdam na het eindigen van zijn muntmeesterschap te Utrecht. Vóór dat wij de daarin door hem aangeteekende penningen zullen behandelen, vermelden wij eene tot heden geheel onbekende bijzonderheid, n.l. dat van 1779 bij hem werkzaam was de stempelsnijder C. H. KÜCHLER. In November 1779 teekent hij in zijn boek op: betaald aan GROMMÉE en Comp. voor reekg. van KÜCHLER,

de vragt van zijne koffers	f 21.—
onkosten	» 9.11
	f 30.11

Verder bevatten de aantekeningen omtrent KÜCHLER nog:

1780. 12 Maart. Aan KÜCHLER betaald per Cassa 25 ducaten à f 5.5 voor het eerste à honderd ducaten per jaar. f 131.5.

den 1 December 1780 bet. C. H. KÜCHLER zijn f 131.5 na aftrek van mijn verschot f 30.11. het geene verzuymde te boeken = f 100.14.

1 Juni 1781. C. H. KÜCHLER zijn $\frac{1}{4}$ Jaar salaris f 131.5

1 Maart 1782. Aan KÜCHLER zijn salaris f 131. 5

5 à f 5.5 douceur » 26. 5

f 157.10

Deze posten komen ook in Maart en Juni 1784 voor.

Van CONRAD HEINRICH KÜCHLER weten wij, dat hij

¹⁾ Zie ALPH. DE WITTE. *Le graveur THÉODORE-VICTOR VAN BERGEL. Louvain 1909.*

18 April 1768 door landgraaf LUDWIG VIII VAN HESSEN aan de Munt te Darmstadt aangesteld was als stempel-snijder en zijn van hem uit dien tijd munten en penningen van 1770, 1771, 1772 en 1777 bekend ¹⁾. JOSEPH en FELLNER ²⁾ beschrijven onder n°. 888 een gedenkpenning van 1775 op het 50-jarig jubileum van den predikant J. G. SCHMIDT te Frankfurt a/Main door hem vervaardigd. Uit het feit dat er in November 1779 een hoog bedrag voor zijne koffers betaald werd, is af te leiden, dat KÜCHLER van ver gekomen is, en is 't waarschijnlijk, dat hij uit Duitschland naar Amsterdam gereisd is, waar HOLTZHEI hem tegen een jaarlijks salaris van 100 dukaten in dienst nam: Hoe lang hij te Amsterdam gebleven is, heb ik niet kunnen ontdekken. HOLTZHEI'S aantekeningen loopen tot Juli 1784 en tot Juni 1784 komt zijn naam in diens boek voor; hij ontving toen zijn salaris en 5 dukaten als douceur. Denkelijk heeft KÜCHLER tusschen 1784 en 1790 HOLTZHEI'S dienst verlaten. Vast staat, dat hij ongeveer 1790 in Engeland werkzaam was, waar hij gedurende een reeks van jaren verbonden was aan de Soho-Mint van BOULTON te Birmingham en zich vooral door het snijden der stempels van de door die Munt vervaardigde proefmunten en niet het minst door zijn fraaijen Engelschen bankdollar van 1804 en den Engelschen koperen penny van 1797 met de naar

¹⁾ J. C. C. HOFFMEISTER *Historisch-Kritische Beschreibung aller bis jetzt bekannt gewordenen Hessischen Münzen, Medaillen und Marken.* II. p. 542.

²⁾ P. JOSEPH und E. FELLNER. *Die Münzen von Frankfurt am Main.* Frankfurt a. M. 1896-1903. 3 The.

links gewende zittende Britannia een groote vermaardheid verwierf ¹⁾.

Een zeer gelukkige keuze was het dan ook zeker van HOLTZHEIJ om een bekwaam man als KÜCHLER aan zich te verbinden en de medewerking van KÜCHLER aan de door HOLTZHEIJ uitgegeven penningen is dan ook al dadelijk duidelijk kenbaar op den in 1780 in het licht gegeven penning op de gewapende neutraliteit ²⁾. J. G. HOLTZHEIJ was zeker zelf niet in staat om een zoo smaakvol portret te maken als dat van CATHARINA VAN RUSLAND. Wanneer wij dat portret vergelijken met de door KÜCHLER tijdens zijn verblijf in Engeland vervaardigde portretpenningen, zien we duidelijk, dat ook dit zoo fraai gedrapeerde borstbeeld der Russische Czarin van zijn hand moet zijn. Ook de keerzijde van den penning op het sneuvelen van CRUL ³⁾ is zonder twijfel KÜCHLER's werk: HOLTZHEIJ was niet bij machte iets zoo fijns te graveeren als het zeegevecht, op de voorplint van den gedenkpenning afgebeeld. Bij vergelijking met den in 1792 door KÜCHLER vervaardigten penning op het vermoorden van koning GUSTAAF III van Zweden, waar op de voorzijde van diens grafmonument eveneens eene zeer fijn gegraveerde voorstelling voorkomt, valt de overeenkomst duidelijk op. Zèer zeker zijn ook de voorzijde van den penning op den slag

¹⁾ L. FORRER geeft in zijn *Biographical Dictionary of Medallists*. III. p. 234--243 vele bijzonderheden omtrent KÜCHLER's verblijf in Engeland en een lijst der door hem vervaardigde munten en penningen.

²⁾ *Vervolg VAN LOON*. 549.

³⁾ *Vervolg VAN LOON*. 556.

bij Cadix ¹⁾ en dien op den dood van admiraal BENTINCK ²⁾ van KÜCHLER's hand.

Wij laten thans in chronologische orde volgen de penningen, die wij in het aanteeckenboek vermeld vonden.

1. 1777. Gelevert aan de Staaten van Friesl. per boode

27 Enkele }
1 dubbelde } steede Medailles.

28 in Goud. M. 2.6. 17 $\frac{1}{2}$ ³⁾ à f 48 . . . f 1098.—

voor het schroeven per stuk f 3.3 . . . » 88. 4

Voor Een doos tot de goude dubb. Medaille . . . 2.—

f 1188. 4

1 silvere voor de boode » 5

Dit is de landdagspenning, afgebeeld in het *Vervolg* VAN LOON 392, onder het borstbeeld gemerkt

I. G HOLTZHEY FEC.

2. 1777. Geleverd aan het Lijdsch Dichtk. genootsch. kunst wordt door arbeid verkregen.

2 Silvere Medailles 2 $\frac{1}{2}$ onc. f 12.10

2 houte doose à 18 st^e. » 1.16

f 14.16

Afgebeeld in het *Vervolg* VAN LOON 396. Zonder naam van den stempelsnijder. Een der beide hier vermelde exemplaren is in de verzameling van het Kon. Penningkabinet, in de krans op de keerzijde

¹⁾ *Vervolg* VAN LOON 559. Men vergelijke dezen penning met den door KÜCHLER in 1794 vervaardigden op het verslaan der Fransche vloot door admiraal HOWE, afgebeeld bij HENNIN. *Histoire Numismatique de la Révolution française*. pl. 61, 624.

²⁾ *Vervolg* VAN LOON 565.

³⁾ Het gewicht wordt berekend in Marken (ruim 246 gr.), onsen (ruim 30,5 gr.) en engelsen (ruim 1,5 gram).

is gegraveerd: Jongkvrouwe - JULIANA CORNELIA -
DE LANNOY - den 8 van Bloeimaend - 1777.

Cat. Kon. Penningkabinet II. 3313.

3. 1777. Geleverd aan BIKKER het volgende:

1 gouden med. op de Landbouw	
4 once. $13\frac{7}{11}$ Eng. à <i>f</i> 56 't once . . .	<i>f</i> 262.10
10 Silv. M. 3. 5. 5. à <i>f</i> 5 't once . . .	» 146.05
	<u><i>f</i> 408.15</u>

De eerepenning van de Maatschappij van Landbouw te Amsterdam, in 1776 voor het eerst uitgereikt, is niet het werk van J. G. HOLTZHEIJ; de stempels werden gesneden door J. H. SCHEPP; HOLTZHEIJ sloeg slechts de penningen.

Vervolg VAN LOON 506.

4. 1777. Geleverd en gesonden aah I. VAN HOOGSTRATEN ¹⁾ in 's Haage voor het Genootsch. Kunst Liefde Spaart Geen Vlijt.

1 goude 2 onc. $16\frac{1}{4}$ Eng.	<i>f</i> 157.10
2 Silvere 4 onc. 5 Eng.	» 21. 5
1 yvore doos.	» 3.—
2 hout d°.	» 2.—
letters	» 4.16
	<u><i>f</i> 188.15</u>

De prijspenning van het Genootschap «Kunstliefde spaart geen vlijt» is evenmin door J. G. HOLTZHEIJ gesneden, maar van de hand van THEOD. VAN BERCKEL; HOLTZHEIJ zorgde slechts voor het slaan der penningen.

Vervolg VAN LOON 460.

¹⁾ Een der oprichters van het Genootschap.

5. 1777. Geleverd aan de Holl. Maatsch. te Haarlem.
per D^o. VAN DER AA ¹⁾.

2 goude Med. 5 onc. 7 ¹ / ₂ Eng. à f 56	f 300.—
4 silvere d ^o . 7 once 17 Eng. »	40.—
2 yvoire doose à f 2. »	4.—
4 houte à f 1 »	4.—
	f 348.—

De prijspenning der Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen te Haarlem, afgebeeld in *Vervolg VAN LOON* 328, is op de voorzijde gemerkt i. G. HOLTZHEY FEC.

6. 1777. het volgende op den 23 Juny laatstl. gelev.
aan het digtkundig genootsch. te Leyden. K. W.
D A. V. ²⁾

1 Goude prysp. 1 onc. 14 ³ / ₄ Eng. f	97. 6
1 yvore doos. »	3.—
voor de letters »	6.18
	f 107. 4

Zie het bij N°. 2 medegedeelde.

7. 1777. Het Legaat van I. STOLP te Leijden, voor aan
de Proff. D. VAN ROYEN gezonden.

1 goude medaille f	250.—
1 yvoire doos »	3.—
	f 253.—

De prijspenning van het Stolpiaansch Legaat te

¹⁾ De Luthersche predikant te Haarlem C. C. H. VAN DER AA was Secretaris der Maatschappij.

²⁾ Kunst Wordt Door Arbeid Verkregen.

Leiden werd in 1756 door J. G. HOLTZHEY gesneden; hij is afgebeeld in *Vervolg VAN LOON* 331 en op de voorzijde gemerkt I. G. HOLTZHEY FECIT.

8. 1777. de academie der Teekenkunst voor het geleverde.

1 gouden med.	f 83. 6
1 yvoire doos	» 2.—
	f 85. 6

De prijspenning van de Academie der Teekenkunst te Amsterdam is vervaardigd naar eene teekening van REINIER VINKELES; hij is beschreven in *Vervolg VAN LOON* 378. De naam van den stempelsnijder wordt er niet op gevonden, het is echter o. i. hoogst waarschijnlijk, dat de stempels door J. G. HOLTZHEY gesneden zijn.

9. 1778. Aan het geneeskundig genootschap geleverd.
4 Aug.

1 goude med. 19 Eng.	f 53. 4
1 silvere 19 Eng.	» 5.—
	f 58. 4

Op den prijspenning van het Geneeskundig Genootschap, onder de zinspreuk «Servandis Civibus» te Amsterdam komt de naam van den stempelsnijder niet voor, misschien is hij dus niet door HOLTZHEY gesneden. Hij wordt afgebeeld in *Vervolg VAN LOON* 497.

10. 1778. 16 Juni. 100 Silvere medailles op de silvere bruyloft van FRED^r. RÖHNE à f 25.18. f 416.13

27 April 1780:

FRED^r. RÖHNE voor 12 Silv. medailles op zijn E. stempels.

32 loot 3 $\frac{1}{2}$ Eng. 50 M. f 80. 17. 8.

12 palmhoute doose 18 st. » 10. 16.

f 91. 13. 8.

De penning op den zilveren bruiloft van FREDERIK RÖHNE en MARIA CRAMER, 17 Juni 1778 gevierd, wordt beschreven in VAN DER CHIJS *Tijdschrift voor Algemeene Munt- en Penningkunde* II. p. 291—293 en DIRKS *Repertorium* IV. 1805. De naam van den stempelsnijder komt niet op de stempels voor. Volgens VAN DER CHIJS zouden zij van THEOD. VAN BERCKEL zijn. Dit komt ons zeer waarschijnlijk voor, door J. G. HOLTZHEIJ zijn zij hoogst waarschijnlijk niet vervaardigd, daar deze de stempels niet op zijne rekening vermeldt en bovendien aanteekeent «op zijn E. stempels», dus stempels die hem door FREDERIK RÖHNE waren ter hand gesteld om er de penningen mede te slaan.

11. 3 Sept. 1778 G. VAN DER LEY te Leeuwarden, voor de stadsvroedsch. f 74. 1.

De Leeuwarder vroedschapspenning, in 1774 door J. G. HOLTZHEIJ vervaardigd, die f 200 voor het snijden der stempels ontving, wordt beschreven in *Vervolg VAN LOON* 653; de naam van den stempelsnijder komt er niet op voor.

12. 4 Sept. 1778. 300 Silvere Alkmaarder Vroetschaps

medailles. M. 14. $12\frac{1}{2}$ à f 26	f 366. 8
het schroeven 10 st. per stuk	» 150.—
	f 516. 8

14 Sept. ontfangen van I. S. RYGER, secretaris van Burgem ^t . te Alkmaar voor de gesonde 300 silv. med. hier boven gem.	f 516. 8.
Af voor vragt aan CLAAS OYEVAAR, schipper op Alkmaar	» 16. 8
	f 515. 4.

De Alkmaarsche vroedschapspenning, die in 1693 voor het eerst geslagen werd op stempels gesneden door REINIER ARONDEAUX te Amsterdam, naar eene teekening van ROMEIN DE HOOGHE, is afgebeeld bij G VAN LOON. *Nederlandsche Historiepenningen* I. p. 168.

Sedert 1772 werden de penningen geleverd door JOHAN GEORGE HOLTZHEIJ, door wien ook de stempels vernieuwd zijn. *Tydschrift voor Munt- en Penningkunde* 1895. p. 52 en 1896 p. 157.

13. 18 Sept. 1778. Aan I. P. D'ORVILLE voor zijn E. Silv. bruiloft. 30 silvere Med. M. 5,3. $2\frac{1}{2}$ à f 5. 't once	f 215. 12. 8
de twee stempels	» 300. —
	f 515. 12. 8

Onf. per cassa van I. F. D'ORVILLE.	
30 Sept.	f 515. 12. 8
Af voor fooy	» 3. —
	f 512. 12. 8

De penning bij het 25 jarig huwelijk van JOAN FREDRIK D'ORVILLE en MARIA PHILLIPPINA SCHRIJVER, 29 Mei 1778 te Amsterdam gevierd, wordt beschreven in *Vervolg VAN LOON* 526. Op de voorzijde is hij gemerkt I. G. HOLTZHEY. FEC.

14. 22 Sept. 1778. Geneeskundig Genootschap *f* 58. 4.
 Voor een yvore doos » 3.—

f 61. 4.

Zie het bij N°. 9 medegedeelde.

15. 3 Oct. 1778. Gesonden aan I. S. RIJGER, Secretaris der stad Alkmaar.
 300 Silvere Alkmaarder Vroetsch. penñ. weegen
 M. 13. 7. 1s³/₄ à *f* 26 *f* 363.16.
 het schroeven, 10 st. per stuk . . . » 150.—

f 513.16.

26 Oct. betaald.

Zie het bij N°. 12 medegedeelde.

16. 24 Maart 1779. 25 enkele Friesche steedepenn.
 M. 2. 4. 3¹/₂
 1 dubbele —. 1.12¹/₂

 26 *f* 1045.16
 Voor 't schroeven *f* 3. 3. » 81.18
 een yvore doos » 2.—

 » 1129.14

Zie het bij N°. 1 medegedeelde.

17. 1 April 1779. FRANS KUYPER geleverd
 2 goude 2^e Lyfr. 1 once 14¹/₂ Eng. . *f* 96.12.
 2 » 1^e » 1 once 4¹/₄ Eng. . » 67.18.

De prijspenning der tweede levendige Prebende- of Lijfrente-Societeit te Amsterdam, in 1773 opgericht wordt afgebeeld in *Vervolg VAN LOON* 489, die der eerste Prebende- of Lijfrente-Societeit te Amsterdam in 1769 opgericht, beeldt het *Vervolg VAN LOON* onder n°. 605 af. Beide stukken zijn zonder naam van den stempelsnijder, maar vermoedelijk door J. G. HOLTZHEY vervaardigd.

18. Mei 1779. Geleverd aan de Maatsch. der drenkelingen, 34 gouden med. tot dito maatsch. wegen 2. 3. 9⁴/₇ à *f* 56. = *f* 1091. 6.

De prijspenning van de Maatschappij tot redding van drenkelingen te Amsterdam in 1767 opgericht en op de voorzijde gemerkt I. G. HOLTZHEY FEC. is afgebeeld in *Vervolg VAN LOON* 399.

19. Sept. 1779. Geleverd aan de Oeconomische Tak der Haarlemse Societijt door I. HOOPE.

110 Silvere med. M. 16. 4. 2¹/₂ à *f* 5. *f* 660.12. 8.

Voor de stempels » 700.—

110 ivor. doose à 18 st. » 99.—

f 1459.12. 8.

Deze penning, op de eerste vergadering van den Oeconomischen Tak te Haarlem 15 Sept. 1778 gehouden, beschreven in het *Vervolg VAN LOON* 531 is op de keerzijde gemerkt I. G. HOLTZHEY FEC.

Voor het graveeren van het cachet van dit Genootschap ontving HOLTZHEY *f* 125.

20. 1779. 9 Silv. bruyl. F. CLIGNET te leyde à *f* 10. *f* 90.—.

De penning bij het 25 jarig huwelijk van PIETER

FRANÇOIS CLIGNETT EN SARA VAN GANGELT, 5 Maart 1779 te Leiden gevierd, voorhanden in de verzameling van de Bibliothèque Wallonne te Leiden, was een algemeene zilveren bruiloftspenning, 54 m.M. in doorsnede, waarvan de stempels door M. HOLTZHEIJ gesneden zijn. De voorzijde verbeeldt Cupido, met een zeis in de linkerhand, met de rechter den Tijd geleidende, die een gevleugelden zandlooper op het hoofd houdt en met de linkerhand wijst naar een obelisk waarop xxv in een lauwerkrans, in het verschiet een andere obelisk met L. Op den voorgrond een altaar, waarop twee brandende harten en waartegen een ooievaar is aangebracht. Omschrift: DUS BLOEIT DE TROU VAN MAN EN VROU. Op de keerzijde, onder eene versiering, het volgende versje, eene verklaring van de voorstelling der voorzijde: HIER TORST DE - MIN DOOR TROV EN VLYT - DE SEYSE VAN DEN GRYSEN TYT, - EN LEYD HEM MET EEN BLYDEN - GEEST - DE SUYL VOORBY VAN 'T ZILV'RE FEEST: - TERWYL DIT WEL VEREENIGT PAAR, - HUN HERTEN OP HET DANK-ALTAAR - OPOFFEREN TOT DANKBAARHEYT - EN SMEEKEN D'OPPERMAIESTEYT - DAT ZY DIE 'T SILVRE FEEST BELEYEN - HET GOUDE FEEST OOR - MOGEN GEVEN. Daaronder, door een slangenrond verbonden, twee elkaar drukkende handen, twee rozen- en twee palmtakken en een brandende huwelijksfakkel. Op den kant ingesneden: PIETER FRANCOIS CLIGNETT EN SARA VAN GANGELT IN DEN EGT VEREENIGD DEN 5 MAART 1754.

21. 30 Jan. 1780. gesonden aan DAVID JAN THILENUS in 's Haagen 80 zilv. med. M. 9, 2. 18 $\frac{1}{2}$ à 50 st.

't loot	f 374.12. 5
80 palmhoute doose à 18 st. } voor 't satijn en drukken }	. » 64.—
voor de stempels	» 300.—
	f 738.12. 5

De penning op het 25-jarig huwelijk van Mr. DAVID JAN THILENUS en MARGARETHA ELISABETH VAN DER Haer, 12 Nov. 1779 te 's-Gravenhage gevierd, wordt beschreven in DIRKS *Repertorium* IV. 1842; de naam van den stempelsnijder komt er niet op voor, we leeren uit HOLTZHEI's winkelboek echter, dat door hem de stempels gesneden zijn. Mr. D. J. THILENUS was advocaat voor het Hof van Holland, Zeeland en West-Friesland, daarna secretaris van de Hollandsche Rekenkamer te 's-Gravenhage. De deksel en bodem van de palmhouten doosjes waarin de penning bewaard werd waren met wit satijn bekleed, waarop de volgende versjes gedrukt waren:

Gedankt zij Godes, Heijl'-
gen Naame.
Vermits het ons gebeuren
mag,
In lievd' en vreugd te vieren
't same
Ons' Zil'vre Bruyloft op
dees' Dag!

en:

Och of wij nu ook na dit
Leeven
Elkander weeder mogten
zien!
Eeuw uit, Eeuw in, God
d'eere geven,
Die wij verplicht zijn hem
te bien!

Voor 2 el wit satijn, waarop de versjes gedrukt waren werd 9 gulden betaald, terwijl de drukkosten *f* 3 bedroegen.

22. 9 Febr. 1780. Geleverd aan JOHN HOPE voor de Oeconomische Tak der Maatsch. te Haarlem.

6 goude Medailles M. 15. 7 ³ / ₄ à <i>f</i> 56	
't once	<i>f</i> 749.14
2 Silvere d ^o M. 2. 19 à <i>f</i> 5	» 14.15
voor letters op dezelve	» 11. 2
2 stempels voor dezelve	» 525.—
	<i>f</i> 1290.14

De prijspenning van den Oeconomischen Tak is beschreven in het *Vervolg* VAN LOON 532 en op de voorzijde gemerkt I. G. HOLTZHEY FEC.

23. 24 Febr. 1780. Aan HENRICUS V. D. WOUDE geleverd.

30 Silvere med. 10 M. 5. 4 à <i>f</i> 5. 't once	<i>f</i> 220.—
de stempels tot de selve	» 300.—
Is 26 Febr. betaald	<i>f</i> 520.—

Penning op het overlijden van Mr. SICCO VAN DER WOUDE 24 Oct. 1779, beschreven in het *Vervolg* VAN LOON 544, zonder naam van den stempelsnijder. Uit de rekening blijkt, dat de stempels door J. G. HOLTZHEY vervaardigd zijn.

24. 31 Maart 1780. Geleverd aan den Hr. B. NAUTA

25 Enkelden } gouden medailles of steede penn.	
1 dubbele } M. 2. 6. 15	<i>f</i> 992.—
voor het slaan à <i>f</i> 3. 3	» 81.18
1 yvoire doos voor de dubbele	» 2.—
Voor de tegenzijde de stempel	» 137.10
	<i>f</i> 1213. 8

Zie het bij N°. 1 medegedeelde, de stempel der keerzijde was vermoedelijk gebroken en door HOLTZHEY door een nieuwen vervangen.

25.	12 Juni 1780. Gemaakt en aan D ^o . VAN DER AA	
	gesonden een klyne goude med. voor de Oecon: tak	
	1 onçe 1½ Eng. à f 56.	f 60. 4.
	Yvoire doosje	» 1. 4.
		f 61. 8.

Dit is de kleine prijspenning van den Oeconomischen Tak, beschreven in het *Vervolg* VAN LOON 533. Hij is op de voorzijde gemerkt S. (J. H. SCHEPP).

26.	15 Juni 1780. Gemaakt en geleverd aan 't Godgeleerd	
	genootschap te Haarlem volgens het legaat	
	van P. TEYLER VAN DER HULST.	
	de stempels	f 1000.—
	4 Gouden med. M. 4. 2. 16 à f 56. 't once »	1948.16.
	4 Silv. » 2. 7. 15 à » 5. 't once »	118.15.
	4 Yvoire doose à f 4.10	» 18.—
	4 houte d ^o à 1.10	» 6.—
	133 letters op de selve	» 6.13.
		f 3098. 4.

Betaald 24 Juni.

De eerepenning van TEYLER's Godgeleerd Genootschap te Haarlem, op de voorzijde gemerkt I. G. HOLTZHEY FEC. is beschreven in *Vervolg* VAN LOON 522.

27.	2 Aug. 1780. R. VAN LAAK in 's Haage gesonden	

2 gouden Med. M. 1.16 $\frac{1}{2}$ à f 56..	f 102.—
20 Silvere d°. M. 1. 6.10 $\frac{1}{2}$ à f 5.	» 72.12. 8.
12 d° vergulde M. 1. 1. 3 $\frac{3}{4}$ à f 7.	» 84.—
de stempels voor de selve	» 150.—
2 Yvoire doosen à f 1.4	» 2. 8.
20 palmhoute	» 16.—
	f 427. 4. 8.

Betaald 26 Juli 1780 aan DIJKMAN, swaardveger op het gasthuishoffje voor het vergulden van 13 silvere med. f 2.10. f 32.10

Dit is de penning op het verbond van vereeniging tusschen de vrijmetselaarsloge der Strikte Observantie te Brunswijk en het Groot Oosten der Nederlanden. Hij is ontworpen door den Haagschen teekenaar A. SCHAASBERG, en draagt niet den naam van den stempelsnijder, maar zijn, zoo als wij uit zijn winkelboek zien, de stempels door J. G. HOLTZHEIJ in 1780 gesneden. Eene beschrijving komt voor in *Vervolg VAN LOON* 558. Van de 13 exemplaren die HOLTZHEIJ door DIJKMAN liet vergulden leverde hij 12 exemplaren aan zijn opdrachtgever R. VAN LAAK, het 13de exemplaar behield hij voor zijne particuliere verzameling, in Maart 1809 te Amsterdam verkocht en in den catalogus dier veiling onder N°. 527 vermeld.

28. 20 Sept. 1780. Verkogt aan ALEX. DI MASSE, contant de volgende goude pers. med.
- 5 groote onc. 1. 2 $\frac{3}{4}$, 1. 2 $\frac{1}{2}$, 1. 2 $\frac{1}{2}$, 1. 2 $\frac{1}{4}$,
1. 2 $\frac{1}{4}$ = 5.12 $\frac{1}{4}$.

5 klyne. 12 Eng, $11\frac{1}{2}$ Eng, $11\frac{1}{2}$ Eng, $11\frac{1}{4}$ Eng, $10\frac{3}{4}$ Eng, = 2.17 oncen.

Samen 8. $9\frac{1}{4}$ onc. f 473.18. Betaald met 90 ducaten, is abusief, moest door mij per gewigt gerekend zijn f 472.10.

Twee Persische, of liever Armenische penningen, waarvan de stempels door J. G. HOLTZHEIJ gesneden zijn, zijn bekend: 1°. een ronde 39 m.M. groote van 1749 beschreven en afgebeeld in den *Catalogus der veiling van de penningverzameling* D. C. MEYER Jr. (Amsterdam. 1910). pl. II. n°. 224, thans voorhanden in het Kon. Penningkabinet en 2°. een ovale penning op het overlijden van den Armenischen koopman HAKOBGANI te Amsterdam in 1757, afgebeeld in het *Vervolg VAN LOON* n°. 332.

Vermoedelijk zullen dit wel de bedoelde penningen zijn.

29. 22 November 1780. Aan FRANS DE WILDE geleverd voor het Batavia'sch Genootschap.

4 gouden med. weegt onc. 11. $11\frac{3}{4}$ à f 56.	f 648.18.
6 silvere d ^o 9. 14 à » 5.	» 48.10.
de stempels tot de zelve. »	525.—
4 yvoire doose f 3. = f 12.—	} . . . » 18.—
6 houte . . . » 1. = » 6.—	
	f 1240.—

25 Nov. betaald met 1 Pc. korting, dog daarvan niet gesproken, met f 1228.

De eerepenning van het «Batavia's Genootschap» beschreven in *Vervolg VAN LOON* 524 is op de voorzijde gemerkt I. G. HOLTZHEY FEC.

30. Maart 1781. Gemaakt 135 silvere Medailles op de gewapende Neutraliteit.

wegen M. 22,7. $18\frac{3}{4}$ à f 25.10 = f 586. 3.

3. Gouden d^e.

De penning op het verbond tot gewapende neutraliteit tusschen Rusland; Denemarken, Zweden en de Vereenigde Nederlanden is beschreven in *Vervolg VAN LOON* 549 en op de keerzijde gemerkt I. G. HOLTZHEY FEC. Het fraaie borstbeeld van Catharina II van Rusland zal wel door C. H. KÜCHLER vervaardigd zijn, zooals wij hierboven reeds opmerkten. HOLTZHEY gaf dezen penning op speculatie uit en stelde hem in goud en zilver verkrijgbaar.

31. 13 April 1781. Gesonden aan de Burgem^r. Mr. B. NAUTA, gelogeerd bij NAUTA BEUKERS voor de Ed. Mog. Heeren Staaten wegens het quartier van de steeden in Friesland.

25 Enkelde } goude med. weg. M. 2.6.

1 dubbelde } $16\frac{1}{4}$ à f 48 f 1096. 4.

het slaan voor yeder à f 3. 3. » 81.18.

de yvore doos » 2.—

f 1180. 2.

Betaald 1 Mei 1781.

Zie het bij N°. 1 medegedeelde.

32. 19 April 1781. Aan DANIEL STAGGE. 3 Silvere Bruylofs med. à f 12.10. f 37.10.
3 palmhouten doozen 22 st. » 3. 6.
voor de letters » 3.15.

f 44.11.

Dit was een algemeene zilveren bruiloftspenning waarvan de stempels door M. HOLTZHEIJ gegraveerd zijn, 62 m.M. in doorsnede. De voorzijde verbeeldt de «Dankbaarheid», voorgesteld als eene vrouw, die op een brandend altaar een offerande plengt. Het altaar is versierd met een slangenrond, waarbinnen DANKBAARHEID 'XXV. Rechts en links op den achtergrond een obelisk, waarvan de eene versierd is met een pelikaan in zijn nest, zijn jongen met zijn bloed voedende en de andere de letter L draagt. Omschrift: WY LOOVEN GOD VOOR AL 'T GENOT. In de afsnede: 'T SILVRE FEEST - GEVIERD. (hieronder werd de datum ingesneden). Rechts, onder het beeld der Dankbaarheid M. HOLTZHEY FEC. Op de keerzijde zijn twee brandende harten afgebeeld binnen twee door een kroon vereenigde palmtakken, die rusten op twee elkaar drukkende handen. Achter de palmtakken twee kruiselings geplaatste met rozen versierde brandende huwelijksfakkels. Omschrift: DOOR LIEFDE EN TROUW. Beneden, verbonden aan de huwelijksfakkels, een kleed, waarop de namen der jubilarissen werden gegraveerd.

33. 8 Mei 1781. Geleverd aan HEND^{ic} MEYSENHEYM ter Gouden bruyloft van zijn E.

5 Goude med. 6 ons $6\frac{3}{4}$ Eng. à f 66. f 353.10.

20 Silvere. M. 2. 2. $18\frac{1}{2}$ » 94.12. 8.

5 yvore doose 24. » 6.—

20 palmhoute 16 st^s. » 16.—

voor de stempels » 150.—

9 Mei 1781 betaald f 620. 2. 8.

Voor de stempels heb *f* 200 op reek^s. gesteld gehad, dog dewijl myn Saal. vader zijn vader voor die prijs bediend ook zo gehouwen.

De penning bij het 50-jarig huwelijk van HENDRIK MEYSENHEYM, geb. 5 Sept. 1706 en MARIA ANTONIA WESTERWIJK, geb. 22 Mei 1711 heb ik niet kunnen opsporen. Hij wordt vermeld in DIRKS *Repertorium* IV. 1896, groot 45 m.M. en was ingezonden door TH. graaf VAN LIMBURG STIRUM te Gent op de in 1880 te 's Gravenhage gehouden Tentoonstelling van voorwerpen betrekking hebbende op het vorstelijk stamhuis Oranje-Nassau (catalog. n°. 4750.)

De door HOLTZHEIJ vermelde penning als door zijn «Saaligen vader» vervaardigd is die op het 50-jarig huwelijk van HENDRIK MYSENHEYM en MARIA VAN WERVEN in 1738 gevierd, voorkomende in den *Catalogus der verzamelingen munten en penningen nagelaten door* Jhr. Mr. VAN IDEKINGE en F. SCHERMACHER (veiling G. THEOD. BOM. Amsterdam Maart 1867) Cat. pag. 34 N°. 869.

34. 22 Juni 1781. Gesonden aan I. v. HOOGSTRAATEN in 's Haage.

1 Goude med. op 't digtkundig genootsch. W. once	
2. 17 Eng. à <i>f</i> 56	<i>f</i> 159.12.
1 Zilveren. once 2. 1 ¹ / ₂ Eng.	» 10. 7. 8.
1 yvoire doos	» 3. —
1 Palmhoute d ^o	» 1. 2.
Letters op de zelve	» 4. 8.
W. BILDERDIJK. I. V. HAASTERT ¹⁾ .	

f 178. 9. 8.

Zie het bij N°. 4 medegedeelde.

. ¹⁾ De namen der beide dichters, voor wie de penningen bestemd waren.

35. 13 Augustus 1781. Geleverd aan het Tweede Genootschap v. TEYLER VAN DER HULST.

4 gouden med. M. 4. 2. $12\frac{3}{4}$ à f 56	f 1939.14.
4 silv. d° 3. 6 à f 5	» 121.10.
4 yvoire doose 7.	» 28.—
4 houtte 1.10	» 6.—
33 letters	» 1.13.
de stempels	» 1000.—
18 Sept. 1781 betaald.	f 3096.17.

De eerepenning van TEYLER's Tweede Genootschap te Haarlem, op de voorzijde gemerkt I. G. HOLTZHEY FEC. is beschreven in *Vervolg VAN LOON* 523.

36. 18 Aug. 1781. MATTIJS HERFST geleverd.

9 goude med. M. 1. 3. 13	f 652. 8.
32 Silvere d°. 3. 6. $10\frac{1}{2}$)	» 285. 5.
28 » d°. 3. 2. $10\frac{1}{2}$)	
9 yvoire doose	» 10.16.
60 palmhoutte	» 48.—
de stempels	» 250.—
27 Aug. betaald	f 1246. 9.

De penning bij het 50 jarig huwelijk van MATTIJS HERFST, koopman te Amsterdam en MARGARETHA PLAAT 19 Aug. 1781 gevierd is beschreven in DIRKS *Repertorium* IV. 1897. Op de keerzijde is het stuk gemerkt I. G. HOLTZHEY FEC.

37. 10 December 1781. TEYLER's Tweede Genootschap voor het graveeren van de naam op de Goude medaille voor HIERONYMUS DE BOSCH meruit MDCCLXXXI. f 1.16.

Zie het bij N°. 35 medegedeelde.

38. 12 Januari 1782. Gesonden aan P. S. DE BREUIL ¹⁾ te Rotterdam medailles.

3 silvere bruilofs à f 7.10.	f 22.10.
letters. 138 letters.	» 6. 9
	f 28.19.

Dit is de zilveren bruiloftspenning onder N°. 20 beschreven met ingesneden kantschrift.

39. 21 Januari 1782. Geleverd aan L. G. MEYER in 't gravelandse veerhuis.

6 Silv. Br. med. f 12.10	f 75.
6 palmhoute doose	» 7. 4
432 letters	» 21.12
	f 103.16

JACOBUS VOS en MARIA REYNINK getr. 23 May 1756. Vermoedelijk zullen dit wel zilveren bruiloftspenningen geweest zijn van het type als onder N°. 32 beschreven.

40. 24 Februari 1782. De admiralityt geleverd.

7 goude op bentink. M. 1. 2. 2 à f 56.	f 565.12
2 silv. vergulden à » 10.10 »	21.
9 yvoire doose. à » 2. 4 »	19. 6.
de stempels graveeren.	» 200.—
	» 805.18.

De gedenkpenning op het overlijden van W. J. baron BENTINCK, beschreven in *Vervolg VAN LOON* 565 is op de keerzijde gemerkt I. G. HOLTZHEY FEC.

HOLTZHEY leverde de 7 gouden en 2 zilververgulde exemplaren aan de Admiraliteit van Amsterdam, maar bracht de zilveren in den handel.

¹⁾ P. S. DE BREUIL was correspondent van J. G. HOLTZHEY te Rotterdam.

41. 30 Maart 1782. De Staten van Friesland voor:

25 goude med.	} M. 2. 7.10 ³ / ₄ à f 48.	f 1129.16.
1 dubb.		
het schroeven voor yder »		81.18.
de doos. »		2.—
		» 1213.14.

Zie het bij No. 1 medegedeelde.

42. 16 April 1782. JAN BENJAMIN DU PEYROU, leverde

heden 6 Silv. med. op zijn E silv. Bruyloft. Wegen		
M. 2. 5. à 50 st. 't loot f		105.
6 palmhoute doosen. »		8. 8.
voor de stempels. »		300.—
Betaald 17 April 1782. f		413. 8.

Dezen penning op het 25 jarig huwelijk van JEAN BENJAMIN DU PEYROU en SOPHIA PETRONELLA SCHOLTEN heb ik nergens vermeld gevonden. J. B. DU PEYROU, zoon van JEAN en MARIA COUDERC, geb. in Suriname, vestigde zich te Amsterdam en was opper-commissaris der havens en wallen. Hij huwde te Amsterdam 17 April 1757 SOPHIA PETRONELLA SCHOLTEN, dochter van JAN AGGES SCHOLTEN VAN ASCHAT en van PETRONELLA HOCHBERG (gen^d. HOGENBERG), geb. 4 October 1729. Zij overleed 21 Augustus 1782, hij in 1786. Uit hun huwelijk werden vier zoons geboren die allen jong stierven en twee dochters.

Zie *de Nederlandsche Heraut* I. (1884). p. 142-143.

43. 6 Juli 1782. de Wed^w. DE LANGE op de Nieuwedijk in de goude Beeker.

9 Silv. ter silv. Br. van ADRIAAN CORNELISZ. HONIGH en GUURTEJE CLAAS VAN SANTEN. f 3.15	f 33.15
de letters	» 52.10
	f 86. 5
Af voor provisie	» 12.10
	f 73.15

Dit was een algemeene zilveren bruiloftspenning, waarvan de stempels door M. HOLTZHEIJ geneden zijn. De voorzijde van dezen penning, 37 m.M. in doorsnede, vertoont de Dankbaarheid, wierook offerende op een door een hemellicht, waarin de naam Jehova, bestraald altaar, waartegen twee elkaar drukkende handen, die twee brandende harten vasthouden zijn aangebracht. In de rook, die van het altaar opstijgt, xxv in een gevleugelden slangenrond, tusschen het altaar en de Dankbaarheid een ooievaar. Omschrift: GOD zij dank met hert en geest voor 't voltrokken zilver feest. In de afsnede: 'T ZILVERE FEEST GEV. (hieronder werd de datum ingesneden). Onder het altaar gemerkt: M. HOLTZHEIJ. FEC. Keerzijde: ✕ - Wie Vijf en Twintig jaar, - in 't Huwlijk heeft gesleten, - stigt met een reyn geweten, - voor GOD een dank Altaar: - en smeekt om 's Hemels zegen - zo werd ligt door den Tyt, - en Liefdes wakkere vlyt, - het Goude feest verkreegen. Onder dit versje is plaats open gelaten om de namen der jubilarissen te graveeren ¹⁾).

¹⁾ Zie een dergelijke gouden bruiloftspenning onder No 57 beschreven.

44. 28 Juli 1782. Gelevert aan CAREL WILLEM KALEMBERG

2 Silv. bruylofs med. f 1210	f 25.—
1 d'	» 10.—
2 doose,	» 2. 8
1 d°	» 1. 2
180 letters op de zelve :	» 9.—
Voldaan 31 July	f 47.10

Dit zal wel de zilveren bruiloftspenning zijn, als onder N°. 32 beschreven, met ingesneden namen en data.

45. 19 Oct. 1782. Gemaakt 202 stuks med. op America weegen te samen M. 23. 1. 18.
2 goude d°.

De gedenkpenning op de erkenning der onafhankelijkheid van de Vereenigde Staten van Amerika door de Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden is op de keerzijde gemerkt I. G. HOLTZHEY REC. en beschreven in *Vervolg VAN LOON* 573. HOLTZHEY maakte den penning op speculatie en stelde hem verkrijgbaar.

- 45a. 28 Oct. 1782. Gemaakt de navolgende med. op keiser JOSEPHUS II. de tollerantie.
2 gouden.
262 zilveren.

Dit is de penning vervaardigd bij het opheffen der kloosters in zijne Staten door keizer JOSEF II, bij MONTENUOVO ¹⁾ onder n°. 2154 beschreven. Zoolwel het fraaie portret van den keizer als de keerzijde zullen wel het werk van KÜCHLER zijn.

¹⁾ MONTENUOVO *Verzeichniss verkäufliche Münzen aus der Sammlung MONTENUOVO. Frankfurt a/m. 1880—1885.*

46. 20 Febr. 1783. JAN TURNER te Weesp gesonden
 2 Silv. med. Verjaarings à *f* 6.15 . . . *f* 13.10
 2 doose à » —.18 . . . » 1.16
 56 letters op de zelve » 2.16
 heeft mij bet^d. den 3 Maart *f* 18. 2

Dit was een algemeene verjaardagspenning, 47 m.M. in doorsnede, waarvan de stempels door M. HOLTZHEIJ vervaardigd zijn. De voorzijde verbeeldt de Dankbaarheid, een vrouw bij een altaar staande, waarop zij wierook plengt, naast het altaar een kraanvogel. Omschrift: Hoe zal ik den HEERE vergelden alle zijne weldaden. Ps. 116. In de af-snede plaats om het jaartal te graveeren. Keerzijde: Gevleugelde engel, met spinrokken en brandenden fakkel op den aardbol gezeten. Rechts en links van den aardbol hoorn van overvloed en wiel (symbool van den tijd), links een ondergaande zon. Omschrift: Dees Dag vervult het jaar, Door gunst van den Alzegenaar. Tusschen de woorden het en jaar een open plaats om het aantal jaren in te graveeren. Onder de voorstelling een afhangend kleed, waarop de naam van den jarige gegraveerd werd.

47. 25 Febr. 1783. ABRAHAM RICHART geleverd
 12 Silv. med. à *f* 4.10. *f* 54.—
 12 doosjes hiertoe à 14 st. » 8. 8.
 Een stempel gegraveerd » 52.10.
 Bet. 27 Febr. *f* 114.18.

Deze penning vermeldt op de keerzijde: Abraham Richard, geb. d. 15 Feb. 1702. Heelmeester d. 31

- Decb. 1726 OVERMAN 1 Sept. 1752 geworden, draagt deezen op aan de mede-Overlieden, ten blyke van achtige bij zijne laatste voorzitting d. 28 Febr. 1783. Als voorzijde diende de voorzijde van een bestaanden penning. Het stuk wordt in DIRKS *Repertorium* IV. 1947 beschreven, een exemplaar berust in de verzameling ENSCHEDÉ te Haarlem.
48. 22 Febr. 1783. Aan de Maatsch. der Landbouwkunde geleverd aan de Secr. CALKOEN.
 1 goude prijs med. Onc. 4. 14 $\frac{1}{2}$ à f 56. f 264.12.
 Zie het bij N°. 3 medegedeelde.
49. 11 April 1783. Aan VAN TROYEN te Groningen.
 2 Silv. br. med. à f 10. f 20. .
 7 d^o. » 7.10. » 51.10
 14 d^o. » 3.15. » 52.10
 » 124.—
50. 11 April 1783. de Wed^w DE LANGE bezorgt:
 11 Silv. Br. à f 3.15. f 41. 5
 352 letters. » 17.12
 Voldaan 6 Mei 1783 f 58.17
 Dit zijn de onder N°. 43 vermelde penningen,
 met ingesneden namen en data.
51. 23 April 1783. Aan J. G. TEGELAAR gesonden voor reek^e. van een onbekende:
 80 Silvere Med. op v. D. CAPPELE TOT DE POL
 f 3. f 240.—
 1 goude dito » 40.—
 80 palmhoute doose. » 32.—
 1 yvoire » 1.16
 f 313.16

De penning op de besluiten der Staten van Overijsel tot readmissie van Jhr. J. D. VAN DER CAPELLEN TOT DEN POL in 1782 en op de afschaffing der Drostendiensten in 1783, is op de voorzijde gemerkt I. G. HOLTZHEY FEC. en beschreven in *Vervolg* VAN LOON 578, hij werd in goud aangeboden aan VAN DER CAPELLEN TOT DEN POL bij gelegenheid van een plechtigen maaltijd, ter eere van zijn herstelling in de Doele te Amsterdam gegeven, en hem overhandigd door JAN GABRIËL TEGELAER, kruidenier te Amsterdam, de overige feestgenooten bekwamen een afslag in zilver.

5 Juni 1783 schrijft HOLTZHEY in zijn boek: Ontfangen van I. G. TEGELAAR en een onbekende tot afkoop van debieteering der med. op CAPELLE TOT DEN POL, behoudende nog 100 stuks d. med. onder mij in dooze ter dispositie van gemelde heer om ze te levere tegen *f* 340 of te demoillieeren, zijnde voor 't overige 80 stuks gedemoillieerd, en mij 50 stuks ter verkoop geaccordeert.

Deze penning schijnt dus oorspronkelijk door HOLTZHEY op speculatie te zijn vervaardigd, hetgeen ook blijkt uit het feit, dat hij de stempels niet in rekening bracht.

52.	5 Mei 1783. Aan I. DE ROTH, Capt. van de Burgerij.	
	26 Silv. schutters-penn. Onc. 6.11 $\frac{1}{2}$.	<i>f</i> 18. 4.
	de stempels.	» 131. 5.
		» 149. 9.

De penning door den kapitein der Amsterdamsche Schutterij J. A. DE ROTH ter aanmoediging tot

wapenoefening aan zijne geheele compagnie geschonken, wordt beschreven in *Vervolg VAN LOON* 603, de naam van den stempelsnijder komt er niet op voor, maar leeren wij uit HOLTZHEIJ's winkelboek kennen.

8 Maart 1784 leverde HOLTZHEIJ nog 24 en 2 Juni 1784 nogmaals 50 van deze penningen.

53. 31 Mey 1783. Gemaakt en gesonden aan L. I. I. RENGERTS te franeker.

19 Enkelde goude steedepen. M. 2. 2. 4 $\frac{1}{2}$ à
f 48. f 874.16.

1 dubbele d^o.

Voor het slaan van yder med. f 3.3. » 63.

1 Yvoire doos » 2.

f 939.16.

Zie het bij N°. 1 medegedeelde.

54. 5 Juli 1783. Verzonden na Maarssen aan VAN DER AA op Sluisoort bij d. Heer ERNST VAN SCHAUWBURG. Een goude med. waarop heb laate graveeren: F. WILLEM RENÉ VAN TUYL VAN SEROOSKERKEN. Heer van Zuylen. MDCCLXXXIII f 2.18

Vermoedelijk wordt hier bedoeld de penning onder n°. 5 vermeld. Uit dezen post leeren wij echter eene tot heden onbekende bijzonderheid n.l. de plaats waar het instituut Sluysoort, waarvoor J. G. HOLTZHEIJ de prijspenningen sneed in *Vervolg VAN LOON* 616 A. en B. afgebeeld gevestigd was.

Tot heden was het niet gelukt uit te vinden waar het instituut zich bevond; uit het hierboven vermelde blijkt, dat het te Maarssen gelegen was.

55. 12 Aug. 1783. Mr. GUIHELMUS TITSINGH en ANNA MARIA DE COUP, getrouwd 21 Aug. 1758. gev. 1783. aan de zoon geleverd.

Een Zilver med.	f 12.10.
de doos	» 1.—
58 letters	» 2.18.
Voldaan 2 Sept.	f 16. 8.

Deze penning kwam voor onder N°. 1335 in den Catalogus der verzameling RIEKE in Oct. 1899 te Amsterdam door R. W. P. DE VRIES verkocht. Het is de algemeene Zilveren bruiloftspenning, onder n°. 32 beschreven, heeft op de voorzijde het jaartal 1783 ingesneden en op het kleed op de keerzijde: M^r. GUILIELMUS TITSINGH EN - ANNA MARIA DE COUP - Getrouwd 21 Aug. 1758.

WILLEM (GUILLELMUS) TITSINGH, zoon van ABRAHAM T., chirurgijn te Amsterdam en zijn tweede vrouw ANNA REGINA WEERKAMP; gedoopt te Amsterdam (Luth. kerk) 12 Febr. 1733, ondertrouwd te Leiden 3 Aug. 1758 met ANNA MARIA DE COUP, gedoopt te Leiden (Pieters kerk) 15 Juli 1733, dochter van JACOB DAVIDSZ. DE COUP en SUSANNA POPULEUS. WILLEM TITSINGH was in 1758 klerk bij de O. I. C. (kamer te Amsterdam) en in 1781 mede oprichter van de Kweekschool voor de Zeevaart te Amsterdam.

56. 13 Nov. 1783. Gesonden aan de Baron VAN LEIDEN
30 Silv. med. M. 9. 2. 3	f 370.15
30 doosen tot deselve	» 33.—
de 2 stempels	» 200.—
20 Nov. betaald	f 603.15

Deze penning wordt in *Vervolg VAN LOON* 773 beschreven en is door P. C. baron VAN LEIJDEN, Heer van Vlaardingen en Vlaardinger-ambacht bij zijn leven in 1783 aan HOLTZHEIJ besteld, om bij zijn overlijden, dat 8 Mei 1788 plaats vond, als begrafenispenning te kunnen dienst doen. De datum van het overlijden werd later met losse letters ingestempeld. De penning is niet, zoo als in het *Vervolg VAN LOON* pag. 386 vermoed wordt, door J. H. SCHEPP vervaardigd, maar door J. G. HOLTZHEIJ.

57. 27 Nov. 1783.

Aan JOHANNES BOELEN en ALIDA CORNELIA VAN DEN BROEK. getr. 29 Nov. 1783 geleverd:

9 goude br. onc. 8. $1\frac{3}{4}$ à f 56.	f 452. 3
8 Silvere d°. 3. 15	» 30.—
9 yvoire doose f 1.16	» 16. 4
8 palmhoute	» 5.12
1088 letters	» 54. 8

Aan de selve de 1 Dec.

6 Silvere f 3.15	» 22.10
6 doose » —.14	» 4. 4
Letters	» 19. 4

Betaald 27 Dec. f 604. 5

De voorzijde van dezen penning, 37 m.M. in doorsnede, vertoont de Dankbaarheid wierook offerend op een door een hemellicht, waarin de naam Jehovah, bestraald altaar, waartegen twee elkaar drukkende handen, die twee brandende harten vasthouden, zijn aangebracht. In de rook, die van

60. Jan. 1784.

gemaakt 90 klijne Whist
60 groote d°.

Deze penninkjes vertoonen aan de voorzijde een gevleugelde vrouwefiguur (de Kunst) een palm en drie lauwerkranen dragende, staande binnen een driehoek, gevormd door een openstaande passer en een meter, ter weerszijden van den passer twee hoorns van overvloed. Boven de Kunst een stralen schietend alziend oog, waaronder WHIST. In de afsnede vier speelkaarten rustende op een bladertak. Omschrift: L'ART DIRIGE. De keerzijde beeldt de Fortuin af, op een bol staande, naar links gewend, een wimpel boven het hoofd houdende. Links en rechts een man en een vrouw. Omschrift: LA FORTUNE DISPENSE.

De kleine whistpenning meet 25 m.M., de groote 29, zij verschillen slechts in grootte, zijn zonder naam van den vervaardiger en werden verkocht in palmhouten doosjes, die 5 stuks bevatten.

61. 23 Maart 1784. Aan Mr. J. W. RACER te Oldenzaal gesonden. Eene Goude Med. met het portret van de Baron J. D. VAN DER CAPELLE TOT DE POL aan Een Goude ketting waarvoor zijn Ed. in reek^e. debiteeren voor stempels & goud. . . . f 800. Betaald 25 April.

De gouden medaille woog 0 M. 3.5, de ketting M. 00.8. Het is de in *Vervolg VAN LOON* 579 beschrevene en is op de voorzijde gemerk I. G. HOLTZHEY F.

62. 8 April 1784. C. W. CALENBERG in de Niesel geleverd:
 Een silvere Bruyloftspennā f 12.10
 met naamen CORNELIS VOOGD en COR-
 NELIA SCHALÉ, getr. 16 April 1759—1784 » 2. 8
 de doos. » 1. 2
f 16.—

Dit is de onder N°. 32 beschreven penning met ingesneden namen en data.

63. April 1784. G. C. BARENTROP geleverd een goude
 Trouwmedaile weg. 1 once 9¹/₄ Eng. f 56. f 81.18
 daarop gegraveerd: HERMAN RUDOLPH
 LOHMEYER en MARIA FREDERICA JÄGERN
 verbonden te Osnabrück medio April
 1784. 77 letters » 3:17
 Voldaan 9 April 1784. f 85.15

64. 16 April 1784. Aan DU BREUIL gesonden.
 3 silv. Bruylofts med. à f 7.10 . . . f 22.10.
 81 letters op deselve. » 4. 1.
 Dit is de onder N°. 20 beschreven penning met
 ingesneden namen en data.

65. 17 April 1784. ADRIAAN ROGGE geleverd.
 ADRIAAN ROGGE en AAGJE KUYPER, getrouwd te
 Zaandam den 22 April 1759.
 6 Silv. Br. f 12.10 f 75.—
 10 d^o » 3.15 » 37.10
 960 letters » 48.—
 6 palmhoute doose f 1. 2 » 7. 2
 10 d^o. » —.14 » 7.—
 Bet^d. 20 April 1784. f 174.12
 Dit zijn de onder n°s. 32 en 43 beschreven

penningen met ingesneden namen en data. Er zijn dus bij dit feest twee penningen vervaardigd verschillend in grootte.

66. 14 Mei 1784. Geleverd aan M. ELINK.

4 Silv. Br. f 3.15	f 15.—
256 letters.	» 12.16
4 doosjes	» 2.16
Voldaan op dato	<u>f 30.12</u>

Dit is de onder N°. 43 beschreven penning met ingesneden namen en data.

67. 8 Juli 1784. M. E. PREISLER en J. B. RIJKE getr.
2 July 1759.

2 silv. Br. à f 3.15	f 7.10
2 doosjes	» 1. 8
70 letters op deselve.	» 3.10
	<u>f 12. 8</u>

Extra onkosten voor letters, niet wel opgegeven	» 3.10
	<u>f 15.18.</u>

Dit is de onder N°. 43 beschreven penning met ingesneden namen en data.

68. Aan K. DE PEKKER te leyden gezonden.

2 goude med. onc. 3.10 f 56.— . . .	f 196.—
2 silvere d° » 2.14 » 5.— . . .	» 13.10
2 yvoire doose » 3.— . . .	» 6.—
2 palmhoute » —.18 . . .	» 1.16
voor 151 letters op deselve gegraveerd. » 7.11	
	<u>f 224.17</u>

Dit is de eerepenning van het dichtkundig Genootschap te Leiden, zie het bij N°. 2 medegedeelde.

Tot zoover HOLTZHEIJ's aantekeningen. Het is ons gelukt eenige ongemerkte penningen met zekerheid aan hem te kunnen toeschrijven en het groote aandeel dat C. H. KÜCHLER in de tusschen 1780 en 1784 uitgegeven penningen gehad heeft aan te toonen, bovendien geven de aantekeningen de juiste opgave van het aantal vervaardigde medailles en leeren ons nog het bestaan kennen van eenige familiepenningen, die tot heden nog niet waren voorgekomen. Het werk van HOLTZHEIJ gedurende de jaren 1777 tot 1784 is thans zoo volledig bekend geworden, dat wij niet anders kunnen wenschen, dan dat ook de verdere deelen van zijne aantekeningen, die toch stellig bestaan zullen hebben, nog eens te voorschijn mogen komen. Zij zullen hoogst belangrijke bouwstoffen kunnen opleveren tot eene biographie van een der vruchtbaarste stempelsnijders uit de tweede helft der 18de eeuw.

A. O. VAN KERKWIJK.

's-Gravenhage.